

PORZSOLT, A SIKKASZTÓ.

A Pesti Hirlap Esti leveleinek írójáról, Porzsolt Kálmánról, legutolsó számunkban, több hiteles aktával *bebizonyítottuk, hogy sikkasztott*. Ez a cselekedete szűk körben, 1904-ben derült ki. Porzsolt akkor előadó titkára volt a Múzeumok és Könyvtárak egyesületének, ebből az állásából akkor 48 óra alatt távoznia kellett, mivel *három takarékkönyvről nem birt elszámolni*, illetőleg elsikkasztott három takarékkönyvet *összesen 8000 korona értékben*. Állításainkat, levelek másolataival igazoltuk, amely okmányokat — úgy érezzük — szükséges újból lenyomtatnunk, hogy együtt legyen minden bizonyítékunk:

Ad. 180/1904.

Tekintetes Porzsolt Kálmán úrnak.

Mivel október 6-án Önhöz intézett ajánlott megkeresésünk, melyet a posta egyenesen Önnek kézbesített — a mai napig válasz nélkül maradt, felkérem, hogy a bekért felvilágosító adatok megadása végett a *szóban lévő 3 takarékkerék könyvet szíveskedjék e sorok vétele után*, György Aladár h. előadó titkár úrnak átadni.

1904. október hó 28.

Tisztelettel

Wlassics
elnök.

781.

1904. nov. 16.

Végzés.

Kitől és mily tárgyban?

A Porzsolt Kálmán által a Fővárosi Múzeum és Könyvtár Egyesület *gyűjtéséről beterjesztett számadás megvizsgálására kiküldött bizottság XI/16. jelentése a számadás állapotáról.*

T.

Porzsolt Kálmán úrnak

Bpest.

A Fővárosi Múzeum és Könyvtár Egyesület az Ön által előterjesztett számadások megvizsgálása céljából egy 3 tagu bizottságot küldtem ki, amelynek tagjai: *Fraknói Vilmos, György Aladár és Schönherr Gyula* urak.

Ezen bizottság átvizsgálván a benyújtott számadást, elem terjesztette jelentését, mely Önre nézve oly kedvezőtlen adatokat tartalmaz,* hogy én tisztán Ön iránti tekintetből kötelességemnek tartom felhívni Önt, hogy tanácsi tagságáról és titkári állásáról lemondását haladéék nélkül elem terjeszse. A lemondás címének megválasztását Önre bízom,** ha azonban lemondása 48 óra alatt kezeim közt nem lesz, ugy ezen bizottság egyhangu javaslatára a Muzeumok és könyvtárak tanácsát haladéktalanul összehívom, hogy az Ön ügyében a szabályszerű eljárást teljesítse.

Amennyiben a jelentés részleteit ismerni óhajtja a Tanács hivatalos helyiségében megtekintheti.

Wlassics

az M. K. O. T. elnöke.

*

A három tagu bizottság jelentésének legfontosabb részlete, mely Porzsolt bűnösségét megállapítja, így szól :

... tekintetbe véve azt is, hogy a számadások részletesebb megbirálása és esetleg a hiányok pótlásának szigoru követelése oly kellemetlen perlekedéseket és esetleg botrányokat idézhetne elő, amelyek a még esetleg elérhető némi eredménynyel semmi arányban sincsenek, tekintetbe véve mindezt, alulirottak egyhangulag kérjük Nagyméltóságodat, kegyeskedjék jelen őszinte és kedvezőtlen jelentésünknek hivatalos tudomásul vétele mellett is bölcsességéhez méltóan oly módot találni, hogy Porzsolt Kálmán ha rögtön és bármi ürügy alatt is lemond tanácsi tagságáról és titkári állásáról, ezt megtehesse, anélkül, hogy a jelen ügygyel és esetleg más részletekkel kapcsolatban a közügyre nézve esetleg hátrányt előidézhető adatok és nyilatkozatok jöjjenek a nyilvánosság elé.

Budapest, 1904. nov. 16.

Fraknói Vilmos

György Aladár

Schönherr Gyula

a fegyelmi bizottság tagjai.

Ezeket a döntően fontos és kimagyarázhatatlan okmányokat közöltük mult számunkban Porzsolt Kálmánról. Ezek az okmányok jelenleg is őrizet alatt vannak a Magyar Múzeumok és Könyvtárak bizottságának, Főherceg Sándor-utczai irodahelyiségeiben, Porzsolt tehát le nem tagadhatta létezésüket. Vasárnap, november 7-én az *Esti levél* czimű rovatban mégis felelnie kellett a Pesti Futárnak. Azt nem írhatta, hogy Wlassics, Fraknói Vilmos, György Aladár és Schönherr által aláírt levelek, a fenti okmányok, hogy azok apokrifek, vagy kitalált adatok volnának. Azt nem írhatta, mert hiszen Wlassics Gyula él még és Fraknói Vilmos is él még, azonkívül a Múzeumok és Könyvtárak Egyesülete is létezik még, az akták ott igen hűségesen őriztetnek, onnan el nem lopathatók, el nem tüntethetők, már csak azért sem, mert mi véletlenül tudjuk az akták számát is (180 és 781. sz.) és ha azok az akták onnan eltűnnének véletlenül, hát akkor azok alatt a számok alatt üres tér maradna. Tehát sem ellopni az aktákat nem lehetett, sem letagadni nem, mert *alattuk Wlassics neve szerepel*. Ettől az úrtól pedig nagyon fél Porzsolt. Nem meri meghazudtolni. Mégis valamit csak kellett felelni Porzsolt Kálmánnak a Pesti Futárra. Felelt is, irt egy Esti levelet, borzasztó objektivet és izléseset „*Gazemberek*“ czimen. Ez alatt a czim alatt e lap szerkesztőjét és Jób Dánielt értette, akinek pedig semmi köze sincs az üggyhöz. Darabokat rendez a Vigszinházban és egy év óta egy szót sem irt a Pesti Futárba. Porzsolt ebben a vasárnapi diszes cikkében egyrésről mohó és tehetetlen dühében becsületsértéseket követ el, mint egy kétségbeesett ember csak szitkozódik és átkozódik. *A becsületsértésekért vasárnap óta két részről is indítottak ellene sajtóper. E lap szerkesztője és Jób Dániel is rágalmazásért és becsületsértésért sajtópert indítottak a Pesti Hirlap, illetőleg a cikk írója ellen.*

A becsületsértéseken kívül, Porzsolt Kálmán a saját igazolására nyilatkozatot is közöl. Nem Wlassics Gyulától, aki kidobta az egyesületből, mert rájött a sikkasztásra, nem is Fraknói Vilmostól, aki elnöke volt az ellene 1904. novemberében megalakult fegyelmi bizottságnak, nem ezektől az uraktól produkált nyilatkozatot Porzsolt Kálmán. Hanem. Hanem Vass József antiquarium-könyvkereskedő siet Porzsolt Kálmán védelmére a következő nyilatkozattal:

Budapest, 1909. november 6.

Igen tisztelt szerkesztő ur!

Igy hetilapban azt a támadást olvastam Porzsolt Kálmán úr, a Pesti Hirlap kiváló munkatársa ellen, hogy a fővárosi könyvtár számára gyűjtött mintegy 8000 koronát „elkezelte“ és egy könyvkereskedő fiktív számlájával igazolta.

Az igazság érdekében kötelességem kijelenteni önként, minden felszólítás nélkül, hogy ez a támadás nem felel meg az igazságnak, amit én bizonyíthatok legjobban.

Nevezetesen a Fővárosi Könyvtár-Egylet számára Porzsolttól megrendelésére még 1901. február 19-én az én könyvkereskedésem szállított 7784 korona 35 fillérért könyveket.

Ez összeget hiány nélkül megkaptam Porzsolttól.

Miután köztudomásúlag a Fővárosi Könyvtár-Egylet nem alakult meg, az általam szállított könyvek az „Országos muzeum- és könyvtár bizottság”-nál heverték évekig, míg 1904. márczius havában — midőn Porzsolttól megvált a Népszínházról — elrendelte a könyveknek a székesfőváros tanácsához való szállítását s mivel az 1901-ben szállított könyvek rendetlenül heverték az iroda kamrájában és padlásán, reám hárult a kötelesség, hogy újra katalogizáltassam. Erre én a muzeum-bizottság, (illetve most már muzeum-tanácsnak hívták) Röck Szilárd-utcai hivatalos helyiségéből visszaszállítottam s miután egy-két könyv elrongyolódott és elkallódott, ezt a néhányat ujjal pótolva beszállítottam a székesfőváros segédhivatali irodájába, ahol Halmos polgármester rendeletére két fővárosi tisztviselő a szállított könyveket egyenkint és a könyvek árait tételenként több napon át megvizsgálva és helyesbitve, kiállították a nyugtát, hogy 2844 kötetet 7860 korona és 90 fillér értékben átvettek. Konstatálom tehát, hogy még hetvenöt koronával több könyvet szállítottam. Ennél fogva ép oly valóttan az, mintha Porzsolttól elkészült volna a fővárosi könyvtár számára gyűjtött pénzt, mert én azt megkaptam, a mint valóttan az is, mintha én valaha bárkinek is fiktív számlát állítottam volna ki. Ennyit az igazság érdekében. E nyilatkozatom szives közlését kérve, maradtam tisztelettel **Vass József** könyvkereskedő. A Pesti Hirlap tekintetes szerkesztőségének Helyben.

*

Porzsolttól Kálmán egész Esti levelében az egyetlen tárgyi adat és nyilatkozat, a Vass József levele. Hogy Porzsolttól azokért a takarékkönyvekért, amelyeket rajta Wlassics keresett, *könyveket vásárolt Vassnál*. Tehát nem sikkasztó. Mert a pénzt igaz, hogy nem volt képes beszolgáltatni György Aladár h. titkár urnak, de a pénzen könyveket vett és senkinek semmi kifogása sem lehet ellene, azokért a könyvekért ő 7784 koronát fizetett, annyi pénzt kellett átadnia a bizottságnak. Takarékkönyv, vagy más könyv, az teljesen mindegy! — mondhatja Porzsolttól. — 7784 koronát követelt rajta a Muzeumok és Könyvtárak tanácsa, ő nem pénzt és nem a kért takarékkönyveket adta, hanem adott helyette finom, jó, Vass-féle könyveket. Ha már most mi rosszmájúak volnánk, így szólhatnánk Porzsolthoz: De Porzsolttól Kálmán úr! Öntől Wlassics egy igen zord levélben azt követelte, hogy haladéktalanul adja át a három takarékkönyvet, amelyek már esztendőök óta jogtalanul voltak az Ön birtokában, hát *kedves Porzsolttól Kálmán, miért nem adta vissza a takarékkönyveket? Miért rohant ön Vasshoz 7784 korona ára könyvekért? Talán hitelbe kapta a könyveket? De hiszen ön akkor is sikkasztó!* Vagy provizórt kapott a könyvek után? Mi ilyen inkorrektiséget nem tételünk fel önről! Mondja, miért nem adta át azokat a takarékkönyveket? *Vass azt mondja a levélben, hogy Ön teljes össze-*

gében lefizette neki a 7784 koronát. Hogy ő nem adott önnek fiktív számlát. Ez tény?

Sajnos Porzsolts Kálmán, ez bizony nem tény. Vass József könyvkereskedő úrnak akkori üzletvezetője, Schimkó József, aki most már önálló könyvkereskedő a Teréz-köruton, a következő nyilatkozatot teszi közzé a Pesti Futárban:

Tekintetes Nádas Sándor úrnak Budapesten.

A „Pesti Hirlap“ és az Ön afférjában kötelességemnek tartom a tudomásomban levő dolgokról Önt értesíteni:

1904. évi július vagy augusztus havában egy délelőtt mikor én és Vass voltunk az üzletben (én akkor Vass üzletvezetője voltam), bejött Porzsolts Kálmán azzal, hogy neki kb. 8000 korona névértékű könyv kell minél olcsóbb áron: — meg is egyeztek Vassal 1000 koronában.

Az összeállítást én végeztem, ami szemét, eladhatatlan könyv volt raktáron, az mind bolti áron került a listába, melyet a pénztárkisasszony alakított át azután az én listám nyomán számlára.

Hogy jellemezem a listában felsorolt „irodalmat“, voltak abban „Gyémánt király“ 9 kötetes rémregények **18 korona** árban feltüntetve, Szalay Magyarország történetének csonka példánya **60 korona** árban és végig mind ilyen dolgok; ezek elsője Vassnál akkor **1.50 kor.**, a Szalay pedig katalógusértékben **10 korona** volt, akárki idegennek is, aki csak bejött a boltba.

Az állítólag 1901-ben vásárolt listában voltak 1902., 1903. évben megjelent könyvek, sőt nem egy, amely 1904. évben hagyta el a sajtót. (Ugylátszik, hogy Vass József nyilatkozatának az a passzusa, mely az elrongyolódott és kicserélt könyvekre vonatkozik, tulajdonképpen ezt a dátum-svindlit szeretné leleplezni. A szerk.)

Porzsolts annakidején azzal jött be, hogy ő ezzel a vásárlással egy régi ígéretének tesz eleget, melyet, mint a Népszínház igazgatója a népkönyvtári bizottsággal szemben elvállalt, és miután (ezek saját szavai) most nincs olyan kedvező anyagi helyzetben, tehát szükségből fordul ehhez az uthoz, hogy kötelezettségének eleget tegyen.

Azt is mondta, hogy ez az ő részéről *ajándék* a népkönyvtárak részére.

Én azt azonnal tudtam, hogy ez nem tiszta dolog, mert miért kér valaki 7784 koronáról számlát, amikor a könyvekért csak 1000 koronát fizet, amennyiben ezeknek a könyveknek még ennyi sem a katalógus-

értéke. Porzszolt ezer koronáért vette ezeket a könyveket, de 7784 koronás számlát kért és kapott, ezt a számlát én magam állítottam össze és lemásoltattam.

Ugy cselekedett, mint azok az inasok, akiket vásárolni küldenek és összejátszva a kereskedővel nagyobb összegről szóló számlát állított ki magának, hogy a fölösleget zsebrevághassa.

Vass ezzel bűnrészese lett Porzszolt Kálmán deliktumának és ez igen jól érthető, hogy most amikor bajba került, segítségére siet.

Végül annyit, hogy Vass még csak ezerkoronát sem kapott a könyvekért, mert Porzszoltnak 700 koronánál több pénze nem volt akkor és egy teljes sorozat Fővárosi Lapokat adott zálogba a fönmaradt 300 kor. értékért.

Jelen soraimat kész vagyok bíróság előtt esküvel is bizonyítani.

Budapest, 1909. november 7-én

VI., Teréz-körut 32.

teljes tisztelettel

Schimkó Gyula

könyvkereskedő.

Fenti nyilatkozatból megállapítható, hogy Vass, aki most szintén csődbe került, bűnrészese volt a sikkasztás elpalástolásában Porzszolt Kálmánnak. A Pesti Hirlap „kiváló munkatársának“ vasárnap Esti levele ezek szerint nagyon keveset nyom a latban. Nem igaz, hogy 7784 koronát fizetett a könyvekért. Csak 1000, illetőleg 700 koronát fizetett, szóval a Népkönyvtár 7784 koronájából elsikkasztott 6784 koronát. Ezt nem lehet letagadni, ezt nem lehet elkáromkodni, a fegyelmi bizottság szentenciáját és Wlassicsnak 1904. november 16-ról keltezett levelét: „ha lemondása 48 óra alatt kezeim közt nem lesz, úgy ezen bizottság egyhangu javaslatára a Múzeumok és Könyvtárak tanácsát haladéktalanul összehívom, hogy az Ön ügyében a szabályszerű eljárást teljesítse.“

Porzszolt Kálmán 1904. november 17-én felel Wlassicsnak. Levelében a következőket írja:

Nagyméltóságú uram! A Fővárosi Múzeum és Könyvtár Egyesület tanácsosi és előadói állásomról ezennel lemondok. Jelenlegi izgatott kedélyállapotomra hivatkozom, hogy nem szolgálhatok teljes kimagyarázással Nagyméltóságodnak, amint csak tehetem, első kötelességem ez lesz. Kegyeskedjék a nagytekintetű tanácsnak irántam tanusított jóindulatáért mély hálámat és köszönetemet tolmácsolni.

Alázatos tisztelője

Porzszolt Kálmán

a Pesti Hirlap főmunkatársa.

A levelet a *Pesti Hirlap* levélpapírján és czimzésével küldte el a ravasz Porzsolt. Nem nehéz a papirosról leolvasni némi kis pressziót és ijesztgetést, hogy „én ma már nem a te sikkasztó hivatalnokod, hanem a P. H. főmunkatársa vagyok. Tehát jó lesz nem nagyon henczegni!”

Ezt a 7784 koronát, amit Porzsolt elsikkasztott, 1898-ban gyűjtötték Budapesten egy Fővárosi Népkönyvtár számára. *Buda-pesti házmesterek útján adták össze a fővárosi lakók.* Két évig tartott a gyűjtés. 1896—1898-ig. A pénzt Porzsolt Kálmán kezelte, ő volt a bizottsági titkár. Összegyűjtöttek 7784 koronát és ezt a pénzt akkor Porzsolt tényleg el is helyezte takarékpénztárakban. 97713. szám alatt a *Pesti Hazainál* 17808. szám alatt a *Magyar Leszámitoló és Pénzváltóbanknál* és 9009. szám alatt *ugyancsak a Pesti Hazainál.* A Leszámitoló és Pénzváltó bank takaréketét osztályában kikerestük a Porzsolt-féle híres 17.808-as számú takarékkönyv adatait. Wlassics Gyula 1904. végén ezt a takarékkönyvet különösen követelte Porzsolttól, aki azonban *túrta a becsületsértéseket és 48 óra alatt elhagyta az állását, mert akkor már elsikkasztotta a pénzt.* Utánanéztünk a takarékkönyv adatainak és megállapítjuk, hogy a befizetéseket és az egész összeg kivételét milyen dátumok alatt eszközölte Porzsolt:

Betét.

1896. márczius	30.	50	frt	} ezek a népkönyvtár jávára gyűjtött összegek.
1896. április	1.	350	”	
1896. ”	2.	500	”	
1896. ”	2.	3	”	
1896. május	5.	4	”	
1896. június	5.	7	”	
1896. december	4.	1500	”	
1897. május	21.	500	”	

2914 frt = **5828 korona.**

A népkönyvtári gyűjtésből tehát a 17.808. számú takarékkönyvben *5828 koronát helyezett el Porzsolt.* Ekkor, 1897-ben még nem volt sikkasztó. Ez a takarékkönyv rendben volt. Elhelyezte a pénzt Porzsolt, de *nem adta át a bizottságnak a könyvet,* nem is adhatta, mert a *begyűlt pénzt, a kamatokkal együtt, összesen 6060 korona 70 fillért,* mint a bank könyveiből ma is megállapítható **elsikkasztotta 1900. december 31-én.** 1900. év utolsó napján *kivette a bankból a Fővárosi Népkönyvtár pénzét.* Azt a pénzt, amely rá volt bízva, amelyet át kellett volna adnia a Múzeumok és Könyvtárak bizottságának. Mi nem dolgozunk becsületsértésekkel. Mi bizonyítunk. Adatokat irunk. A *Leszámitoló és Pénzváltóbank hiteles könyveit tessék megnézni. 1900. december 31-én követte el Porzsolt a sikkasztást.*

1898. márczius 18-án délután 4 órakor József-körut 13. számú helyiségében ülést tartott az Országos Múzeum

és Könyvtárbizottság. Az ülésen szóbakerültek ezek a takarékkönyvek is és a bizottság utasította Porzsoltt Kálmánt, aki akkor még abszolúte nem volt gyanúsítható vagy megtámadható, hogy a 3 takarékkönyvet adja át a megalakult Fővárosi Múzeum és Könyvtár Egyletnek. Erre vonatkozólag van évkönyvünk is, maga Porzsoltt szerkesztette s a 87. oldalán a következő sorokat találjuk: „**Az Országos Múzeum és Könyvtárbizottság felhatalmazza az előadó titkárt, (Porzsoltt Kálmánt) hogy a Fővárosi Múzeum és Könyvtáregylet betétkönyveit és taggyűjtőit a megalakítandó egyletnek kiadhassa.**“ Ez az ülés 1898-ban történt. A jegyzőkönyvet aláírta Porzsoltt és Széll elnök. Porzsoltnak már 1898-ban át kellett volna adni az egyletnek a három takarékkönyvet 7784 korona értékben. De Porzsoltt ezt nem tette. A pénzt lassanként elsikkasztotta és el-lumpolta. Senki nem tudta, senki nem gyanakodott rá, el sem hitte volna senki, hogy ilyesmi is lehet: bizottsági ülésen, tanuk előtt jegyzőkönyvbe foglaltatik, hogy a titkár adja át a nála lévő 3 takarékkönyvet az új egyletnek, az egylet meg is alakul, de a titkár nem adja át a takarékkönyvet. Hát ki gondol ilyesmire! Kinek jut eszébe, hogy lehetséges azokat a könyveket át nem adni! Porzsoltt nem adta át. 1904-ben, mikor Porzsoltt csődbe került, egy hivatalnok, az egyetlen ember, aki ismerte piszkos ügyeit, figyelmeztette Wlassicsot, hogy Porzsoltnak már 1898-ban át kellett volna adni a 7784 korona értékű takarékkönyvet, de nem tette. Jó lesz követelni rajta. Erre írta azután a megrémült Wlassics az előbb közölt zord leveleket, de Porzsoltt képtelen volt előteremteni a pénzt. Nagy kétségbeesésében azután elment Vasshoz, akitől kapott egy hamis számlát 7784 korona értékben, de csak 700 koronát fizetett a könyvekért. Az átlátszó és naiv könyvsvindli után kapta Porzsoltt a fegyelmi vizsgálatot, mely azzal végződött, hogyha 48 óra alatt elhordja az irháját az egyletből, hát akkor nem jelentik fel. (Ehhez különben a bizottságnak nem volt joga, mert a saját zsebére lehet úr akárcsi, de itt elsikkasztott közpénzekekről, a népkönyvtár ezreiről volt szó.) Porzsoltt nem került a rendőrségre. De sikkasztása egészen világos és egyszerű dolog. És ha nem igaz, hát miért nem indít ellenünk sajtópert! Sajtópert kérünk Porzsoltt Kálmán. Sajtópert. Sikkasztó úr! Porzsoltt úr! Erkölcsbíró úr! Mikor irunk legközelebb Esti levelet a tisztességről, a morálról, Boda főkapitányról. Mikor tetszik egy kis erkölcsről prédikálni? Sikkasztó Kálmán.

Szerkeszti: NÁDAS SÁNDOR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: VIII., József-körút 20. Telefon 107—52.
